

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
Національного аерокосмічного
університету ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
вченої ради
О.В. Гайдачук
11 лютого 2018 р., протокол № 7

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для здобуття освітнього ступеня магістра
за освітньо- професійною програмою
зі спеціальності

051 « Економіка»

(код та найменування)

(освітні програми «Економіка підприємства»
«Світова економіка»)
(найменування)

у 2018 році

Харків
2018

ВСТУП

Додаткове вступне випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо- професійною програмою зі спеціальності _____

051 « Економіка»

(код та найменування)

(освітні програми _«Економіка підприємства», «Світова економіка» _____)

(найменування)

відбувається відповідно до «Правил прийому на навчання до Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» в 2018 році» у формі індивідуального письмового фахового іспиту, який приймає екзаменаційна комісія з певної спеціальності (освітньої програми), склад якої затверджується наказом ректора Університету.

До додаткового фахового іспиту входять питання за темами:

- «Макроекономіка»
- «Мікроекономіка»
- «Економіка підприємства»

Перелік питань за темами наведено у програмі.

Критерії оцінювання знань

1 Результат додаткового фахового іспиту визначається за 100-бальною шкалою. При отриманні вступником 60 балів та більше він допускається до вступного випробування.

2. Вступні випробування відбуваються у виглядів тестів з відповідних тем, які генеруються за допомогою генератора випадкових чисел в кількості 20 тестів. Серед запропонованих вступнику слід обрати одну правильну. Правильна відповідь на завдання оцінюється у 5 балів, неправильна – у 0 балів.

1 Питання за темою Макроекономіка

(найменування)

1. Макроекономіка як наука

Місце макроекономіки в економічній науці. Об'єкт і предмет макроекономіки. Історія розвитку макроекономічної науки.

2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Суть системи національних рахунків. Основні показники макроекономічних вимірювань.

Номінальні та реальні макроекономічні показники. Індeksi цій та дефлятор ВВП.

3. Ринок праці

Ринок праці. Попит і пропонування на ринку праці. Зайнятість і безробіття. Закон Оукена. Державне регулювання ринку праці. Проблема нерівності в розподілі доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

4. Товарний ринок

Сукупний попит. Нецінові чинники, що впливають на сукупний попит. Сукупне пропонування. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Механізм досягнення рівноваги в економіці.

5. Грошовий ринок

Банківська система та грошова пропозиція. Попит на гроші, пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку. Грошово-кредитне регулювання економіки. Основні інструменти регулювання грошового ринку. Вплив грошово-кредитної політики на рівень національного виробництва.

6. Інфляційний механізм

Інфляція як показник макроекономічної нестабільності. Інфляція попиту та інфляція витрат. Рівень інфляції. Антиінфляційна політика держави.

7. Споживання домогосподарств

Споживання як функція доходу. Чинники, що впливають на споживання.

8. Приватні інвестиції

Інвестиції та фактори інвестування. Чинники інвестиційного попиту. Крива сукупного попиту на інвестиції. Номінальна і реальна процентна ставка.

9. Сукупні витрати і ВВП

Вплив сукупних витрат на валовий внутрішній продукт. Рівноважний ВВП в умовах неповної та повної зайнятості. Рецесійний і інфляційний розрив.

10. Економічна динаміка

Економічне зростання і економічний розвиток. Модель економічного зростання Харрода - Домара. Модель Кобба-Дугласа. Чинники економічного зростання в моделі Солоу.

11. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Необхідність державного втручання в економіку. Роль держави у змішаній економіці. Основні економічні функції держави.

12. Зовнішньоекономічна діяльність

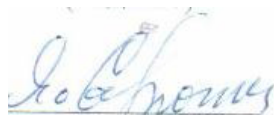
Зовнішньоекономічна діяльність та її форми. Зовнішня торгівля та теорія порівняльних переваг. Платіжний баланс і його структура. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютні відносини. Валютний курс. Валютні системи

Література

1. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроекономіка: Учебник/Под общ. ред. д.э.н., проф. А.В.Сидоровича; МГУ им. М.В. Ломоносова. — 6-е изд., стереотип. — М.: Издательство «Дело и Сервис», 2004. — 448 с.
2. Ивашковский С. Н. Макроекономіка: Учебник. 2002. —472 с.2-е изд., испр., доп. — М.: Дело, 2002. — 472 с.
3. Мельникова В.І. Макроекономіка : навч. посіб. для студ. / В. І. Мельникова, Н. І. Климова ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2000. - 278 с .
4. Вечканов Г. С., Вечканова Г. Р. Макроекономіка. — СПб.: Питер, 2008. — 240 с.
5. Економічна теорія: Макро- та мікроекономіка [Текст] : навч. посібник для студ. екон. спец. вузів / З. Г. Ватаманюк [та ін.]. - 2.вид., доп. - Львів : Інтереко, 1998. - 707 с.
6. Базилевич В., Базилевич К. та ін. Макроекономіка. Підручник.-К., Знання, 2004. – 851 с.
7. Базилінська О.Я. Макроекономіка. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005 – 442 с.

Питання склав

к.е.н., зав. каф.601

Я.В.Сафронов

2 Питання за темою Мікроекономіка

(найменування)

1. Предмет і метод мікроекономіки

Предмет вивчення і задачі дисципліни “Мікроекономіка”. Історія формування мікроекономіки як науки та її розвиток у сучасних умовах.

2. Теорія граничної корисності і поведінки споживача

Сутність поняття “потреби”. Види потреб. Економічні та неекономічні блага.

Корисність продукту, її кількісне визначення. Загальна і гранична корисність. Функція корисності. Зміна загальної і граничної корисності у процесі споживання продукту. Перший закон Госсена. Модифікація функції корисності в умовах бюджетних обмежень. Раціональний вибір споживача. Рівновага споживача. Другий закон Госсена.

3. Ординалістська теорія поведінки споживача

Головні чинники, що обумовлюють систему переваг споживача: ненасиченість благами, можливість ранжування альтернатив, транзитивність переваг, ступінь інформованості, інституційність. Ординалістський підхід до аналізу функції корисності. Криві байдужості (індиферентності). Карта байдужості. Використання кривих байдужості й бюджетної лінії для аналізу і прогнозування поведінки споживача на ринку.

4. Аналіз поведінки споживача

Вплив зміни доходу на рівновагу споживача. Графік “дохід – споживання”. Поняття “нормальних” та “низькоякісних” товарів. Крива Енгеля. Закон Енгеля. Зміна вибору споживача у результаті зміни ціни одного з товарів або обох товарів. Графік “ціна – споживання”. Крива індивідуального попиту. Аналіз впливу на зміну об’єму попиту ефектів доходу та заміщення. Парадокс Джіффена. Виникнення “надлишка споживача” та його вплив на формування ринкового попиту на певний товар.

5. Попит, пропозиція, їх взаємозв’язок

Сутність поняття “попит”. Індивідуальний та ринковий попит. Крива попиту. Закон попиту та його пояснення з точки зору поведінки споживача. Цінові і нецінові детермінанти попиту. Еластичність попиту за ціною та за доходом. Фактори, що впливають на ступінь еластичності попиту. Ринкове пропонування. Крива пропонування. Закон пропонування. Нецінові фактори пропонування. Еластичність пропонування. Механізм балансування попиту і пропонування і встановлення ринкової рівноваги. Ціна рівноваги.

6. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як первинна ланка виробництва і як суб’єкт ринкових відносин. Основні типи підприємств у сучасній ринковій економіці. Мотивація поведінки підприємства. Фактор часу і періоди функціонування підприємства: короткостроковий і довгостроковий. Поняття оптимального стану підприємства і стану рівноваги. Фактори виробництва, їхнє угруповання. Виробнича функція підприємства. Валовий, середній та граничний продукт.

7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Варіативність використання виробничих ресурсів. Ізокванти. Виробництво з одним змінним ресурсом. Закон спадної віддачі. Виробництво з двома змінними ресурсами. Правила комбінування виробничих ресурсів. Оптимум виробника.

8. Витрати і результати виробництва

Витрати підприємства (економічні та бухгалтерські). Поняття “альтернативні витрати”. Загальні, середні та граничні витрати. Передумови мінімізації витрат фірми. Доходи підприємства. Валовий, середній та граничний дохід. Прибуток підприємства. Показники прибутковості виробництва. Норма прибутку і рентабельність. Правила максимізації прибутку або мінімізації збитків фірми.

9. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки досконалої конкуренції. Умови формування ринку досконалої конкуренції. Графік попиту на продукцію окремої фірми та її доходу в умовах чистої конкуренції. Криві пропозиції конкурентної фірми і галузі і рівновага у короткостроковому періоді. Пропозиція фірми у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції у довгостроковому періоді та її можливі конфігурації у залежності від характеру динаміки галузевих витрат. Довгострокова рівновага фірми і галузі в умовах досконалої конкуренції.

10. Монопольний ринок

Ознаки чистої монополії. Умови і причини монополізації виробництва. Крива попиту на продукцію фірми-монополіста. Особливості формування пропозиції монополіста. Вибір монополістом ціни і об'єму виробництва. Цінова дискримінація. Рівновага фірми-монополіста у довгостроковому періоді. Економічні наслідки монополізації виробництва. Методика визначення ступеня монополізації у галузі. Державна антимонопольна політика.

11. Олігополія та монополістична конкуренція

Сутність олігополістичної моделі. Сфера розповсюдження олігополії. Некооперативна та кооперативна форми ринкової поведінки фірм-олігополістів. Моделі Курно і Бертрана. “Дилема ув'язненого”. “Ламана” крива попиту. Лідерство у цінах. Картель. Характерні риси монополістичної конкуренції. Ознаки ринку монополістичної конкуренції. Еластичність попиту в умовах монополістичної конкуренції. Визначення оптимального об'єму виробництва та цінова політика фірми у короткостроковому періоді. Умови досягнення і підтримки беззбитковості у довгостроковому періоді. Нецінова конкуренція: форми, передумови та наслідки.

12. Ринок факторів виробництва

Попит на товари і попит на фактори виробництва, які потрібні для випуску цих товарів. Ринки факторів виробництва, їхня корелятивність із ринками товарів. Індивідуальний і галузевий попит на фактори виробництва. Граничний продукт у грошовому виразі і ціна фактора виробництва. Крива попиту на виробничий ресурс. Цінова еластичність попиту на виробничі ресурси і фактори, що її визначають. Труд як фактор виробництва і як товар. Сутність заробітної плати, її основні форми та системи. Конкурентний ринок праці. Методика визначення економічної доцільності найму робітників. Формування індивідуального і галузевого попиту на труд. Еластичність

пропозиції труда для галузей з різною динамікою витрат виробництва. Обґрунтування вибору робітника відносно праці або відпочинку у світлі ординалістської теорії корисності. Моносонічний і олігосонічний ринки праці. Монопольний (профспілковий) ринок праці. Двостороння монополія на ринку праці.

13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

Загальна економічна рівновага. Сисривнянь загальної рівноваги. Загальна рівновага і економічна ефективність. Рівновага в економіці “чистого” обміну. Ефективність за Парето. Ефективність і справедливість. Загальна рівновага і економіка добробуту.

14. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Право власності як передумова ринкового господарства. Форми трансакційних витрат. Зовнішні ефекти (екстерналії). Теорема Коуза. Суспільні блага. Роль держави у ринковій економіці.

Література

1. Ивашковский С. Н. Микроэкономика. – М.: Дело, 1998. – 416 с.
2. Макконелл К. Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: Пер. с 14-го англ. изд. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 972 с.
3. Мельникова В. І. та ін. Мікроекономіка. – К.: ВД “Професіонал”, 2005. – 400 с.
4. Мэнкью Н. Г. Принципы микроэкономики: Пер. с англ. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2005. – 560 с.
5. Нуреев Р. М. Курс микроэкономики 2-е изд. – М.: Норма, 2005. – 576 с.
6. Тарануха Ю. В., Земляков Д. Н. Микроэкономика. – М.: Дело и Сервис, 2002. – 304 с.
7. Хмель С. М., Хмель В. І. Мікроекономіка. Конспект лекцій .– Х.: «ХАИ», 2009– 128 с.

Питання склав

к.е.н., доцент каф.601

С.М. Хмель

3 Питання за темою Економіка підприємства (найменування)

1. Ринок, конкуренція та теорія підприємницької діяльності:

Підприємство: поняття, сутність та економічні основи функціонування. Підприємство як складна організаційна система. Модель фірми ринкового типу. Класики економічної теорії про підприємництво.

Сутність сучасного підприємництва. Підприємництво як явище та процес. Функції підприємництва. Міжнародна підприємницька діяльність.

Організаційно-правові форми підприємств. Класифікації підприємств. Галузева приналежність підприємств. Об'єднання підприємств.

Характеристика зовнішнього середовища підприємства. Основні фактори зовнішнього середовища. Економічна стійкість підприємства.

Сутність та цілі управління. Органи управління. Принципи управління підприємством. Функції та методи управління. Механізм господарського управління. Основні риси сучасного управління.

Ринок: поняття та різновиди. Сегментація та місткість ринку. Ринкова конкуренція. Життєвий цикл продукту. Товар. Безперервне виробництво та обмін товарів.

Види цін. Політика ціноутворення на підприємстві. Диверсифікація цін. Цінова стратегія підприємства. Методи ціноутворення на продукцію підприємства. Ціна та якість продукції.

Класифікація методів прогнозування. Прогнозування показників діяльності підприємства. Функції та задачі планування. Система планів підприємства. Бізнес-планування на підприємстві. Перспективні та поточні плани підприємства.

Сутність та роль рішень в управлінні виробництвом. Класифікація рішень. Економічне обґрунтування рішень щодо виробничої програми.

Поняття про трудові ресурси підприємства. Класифікація і характеристика кадрів (персоналу) підприємства. Розрахунок чисельності робітників підприємства. Продуктивність праці та резерви її підвищення. Визначення заробітної платні. Мотивація. Показники руху персоналу. Ефективність використання персоналу підприємства.

2. Напрямки формування та оцінювання ефективності використання капіталу та ресурсів підприємства. Розвиток виробництва:

Сутність поняття інтелектуального капіталу. Структура інтелектуального капіталу. Чинники що впливають на інтелектуальний капітал.

Економічна сутність, класифікація та структура основного капіталу. Методи оцінки основних фондів. Знос основних фондів. Амортизація основних фондів. Інтенсифікація та показники використання основних фондів. Відтворення основних фондів.

Структура та кругообіг обігових коштів підприємства. Нормування оборотних коштів. Показники оборотності обігових коштів. Напрямки підвищення оборотності обігових коштів. Показники використання обігових коштів.

Економічна сутність інвестицій та капітальних вкладень. Галузева структура виробничих капітальних вкладень та механізм їх фінансування. Інвестиційний процес та класифікація інвестицій. Інвестиційна політика підприємства.

Інноваційний розвиток: основні поняття. Особливості інноваційного розвитку економіки у перехідній економіці. Управління інноваційним розвитком. Науково-технічний потенціал підприємства. Інноваційний лизінг.

Виробнича потужність підприємства. Види виробничих потужностей. Баланс завантаження обладнання. План виробництва продукції. Порядок розрахунку виробничої потужності. Фактори визначаючі та підвищуючи виробничу потужність. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва.

Виробнича логістика. Матеріально-технічне забезпечення виробництва продукції. Управління запасами підприємства. Організація та побудова виробничої логістики. Основні логістичні концепції та системи.

Формування виробничого процесу. Характеристика виробничого процесу. Проектування та організація виробничого процесу. Виробничий цикл. Методи організації виробництва.

Конкуренція та конкурентоспроможність продукції та підприємства. Конкурентоспроможність продукції та підприємства. Забезпечення конкурентоспроможності.

Модуль 3. Складові забезпечення сталого розвитку підприємства

Характеристика витрат підприємства. Витрати економіста та витрати бухгалтера. Граничні витрати. Поняття про собівартість продукції. Характеристика кошторису витрат. Класифікація витрат підприємства. Складання планової калькуляції. Методи обліку та калькуляції фактичної калькуляції.

Загальні аспекти фінансової діяльності підприємства. Фінансові ресурси підприємства. Напрями використання фінансових ресурсів. Результати фінансової діяльності. Фінансова звітність підприємства. Рентабельність виробництва.

Абсолютна економічна ефективність капітальних вкладень. Порівняння економічної ефективності. Економічна ефективність підвищення якості промислової продукції. Фактор часу. Оцінка ефективності інвестицій.

Поняття про ефект та ефективність. Методичні підходи до вибору інструментарію розрахунку ефективності. Ефективність та сфера інтересів підприємства. Доходи та видатки підприємства як основа формування показників економічної ефективності. Показники економічної ефективності. Оцінка конкурентоспроможності товару та виробництва. Комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства.

Підприємство як відкрита стаціонарна система. Напрямки розвитку підприємства. Витрати як основа до прийняття рішення до розвитку підприємства. Обґрунтування «точки беззбитковості» та «зони безпеки».

Управління факторами трансформації підприємства. Цілі реструктуризації підприємства. Форми реструктуризації підприємства. Банкрутство та антикризове управління. Санація суб'єкта господарювання.

Сутність поняття бізнес-процесів підприємства. Моделювання та симуляція бізнес-процесів підприємства. Шляхи оптимізації бізнес-процесів підприємства.

Понятійний апарат «Економічна безпека підприємства». Внутрішньовиробничі складові економічної безпеки підприємства. Зовнішньовиробничі складові економічної безпеки підприємства. Визначення інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. Служба безпеки підприємства.

Література

1. Бабушкин А.И. Экономика предприятия. Учеб. пособие. – Харьков: Национальный аэрокосм. ун-т "Харьк. авиац. ин-т", 2003. – 449 с.
2. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с
3. Мазур Н.Н., Шапиро В.Д. Реструктуризация предприятий и компаний: Учеб. пособие – М.: ЗАП. Изд. "Экономика". 2001. – 450 с.
4. Муншіян В.І. Економічна безпека України. – Київ. Видав. КВІЦ 1999. – 462 с.
5. Покропивний С.Ф., Колт В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1998. – 362 с.
6. Экономика предприятия: Учебник / Под ред. О.Н. Волкова. – М.: ИНФРА. 1998.- 416 с.

Питання склав

к.е.н., доцент каф.605

Д.С. Ревенко

Завідувач кафедри 601

Л.В. Мещук
(підпис)

Я.В. Сафронов

(ініціали та прізвище)

Завідувач кафедри 605

С.В.
(підпис)

А.В. Доронін

(ініціали та прізвище)

Програму розглянуто й узгоджено на випусковій кафедрі економіки та маркетингу

Протокол № 6 від «19» січня 2018 р.

Програму додаткового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною програмою зі спеціальності

051 « Економіка»

(код та найменування)

(освітня програма «Економіка підприємства»)

узгоджено науково-методичною комісією Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» з галузей знань «Культура та мистецтво», «Гуманітарні науки», «Соціальні та поведінкові науки» й «Управління та адміністрування»

Протокол № 4 від 05 лютого 2018 р.

Голова НМК 4

к.т.н., доц.

Н.В. Доценко